

Nemndsvedtak i sak 2022/5

Klager: Axel Klanderud
Pb 25, Joker Eiksmarka
1332 Østerås

Innklaget: MICHELIN NORDIC AB
c/o Advokatfirmaet Sverdrup DA
Postboks 1865 Vika
0124 OSLO

Saken gjelder

Krav om informasjon om antall bildekk MICHELIN NORDIC AB (Michelin) selger i Norge, anslag på utslipp av mikroplast fra bildekkene med oversikt over andelene av forskjellige typer syntetiske polymerer dette utslippet består av. Det kreves også opplyst hva virksomheten gjør for å begrense utslippene, og om de har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker utslipp og gå over til nedbrytbare alternativer.

Saksgang og partenes anførsler

Klager henvendte seg 23.11.2021 til Michelin, og viste til at Michelin er en av verdens største produsenter av bildekk, og at Norge er et av mange land hvor dekkene selges. Han ønsket informasjon om følgende:

- "1. En oversikt over hvor mange bildekk Michelin selger i Norge, og et anslag på utslippene av mikroplast fra bildekk som er produsert av Michelin, med oversikt over den ulike andelen av forskjellige typer syntetiske polymerer som utgjør Michelin sine relaterte utslipp.*
- 2. Jeg ønsker innsyn i hva Michelin i dag gjør for å begrense denne type forsøpling og forurensning.*
- 3. Jeg ønsker å få svar på hvorvidt Michelin har planer om å fase ut eller begrense salg produkter som forårsaker slike utslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer."*

Da klager ikke mottok svar etter 4 uker ble det sendt en purring, som klager heller ikke fikk svar på. Klager viser til at det har vært vanskelig å komme i kontakt med Michelin da de kun tillater å bli kontaktet gjennom sin nettside og at det originale kravet ble fremsatt der gjennom deres kontaktskjema. Klager har i klagen ført opp navn på pressekontakt for Michelin Norge som kontaktperson. Han fant fram til dette navnet først på tidspunkt for klagen, og har ikke vært i kontakt med henne.

Klager sendte 30.01.2022 en klage til Klagenemnda for miljøinformasjon (nemnda). Klagen ble sendt til Norsk Michelin Gummi AS for uttalelse 09.02.2022, med frist for uttalelse 04.03.22. Michelin Nordic AB ba i e-post 22.02.2022 om å få sakens dokumenter i et format som gjorde det mulig å kopiere teksten med tanke på oversetting. Michelin Nordic AB gav tilsvaret på engelsk 25.03.2022, med kopi til klager. I e-post 18.03.22 ba sekretariatet om klagers merknader til tilsvaret innen 01.04.22. Klager opplyste i e-post samme dag at han ikke hadde mottatt kopien fra Michelin. Michelin sendte så tilsvaret til klager i e-post 21.03.22. I e-postkorrespondanse 21.03.22 fikk sekretariatet bekreftet fra klager at han nå hadde mottatt tilsvaret. Sekretariatet sendte en ny henvendelse til Michelin 29.03.2022 hvor det ble orientert om at nemnda måtte vurdere om etterspurt informasjon var

miljøinformasjon, og at virksomheten kunne komme med ytterligere begrunnelse for hvorfor noe av informasjonen anføres å være forretningshemmeligheter innen 06.04.2022. Sekretariatet for klagenemnda ba samtidig om at tilsvaret ble oversatt til norsk og sendt klager og klagenemnda så snart som mulig. Sekretariatets henvendelse ble sendt i kopi til klager, og det ble opplyst at saken ville behandles av klagenemnda på nemndsmøte 28. april, og at saken skal være forberedt for nemnda 14 dager før dette møtet.

Michelin sendte med e-post 11.04.22 tilsvaret oversatt til norsk. I den norske versjonen er det også tatt inn en nærmere begrunnelse for hvorfor Michelin mener at de ikke kan utlevere deler av de opplysningene klager har bedt om.

Klager har ikke kommentert tilsvaret.

Klagers anførsler

Klager hevder at det er allment kjent at bildekk fører til utslipp av mikroplast gjennom generell bruk, og at det i dag ikke finnes gode måter å fange disse små plastpartiklene opp.

Klager har ønsket innsyn i Michelins kunnskap og innsatsfaktorer rundt sine salg av bildekk som fører til utslipp av mikroplast gjennom bruk av bil. Konsekvensen av bruk av bildekkene er ifølge klager at mikroplasten havner i havet, naturen og i atmosfæren hvor de pustes inn av mennesker og dyr. Kildene til mikroplast er mange og plasttypene varierer, men bildekk utgjør en betydelig andel av de samlede utslippene.

Klager viser til at det er anslått at en vanlig norsk personbil hvert år medfører 1,9 kg utslipp av mikroplast som tilsvarer vekten til ca. 130 plastposer. Mikroplast er en samlebetegnelse som ifølge SNL (Store Norske Leksikon) er små partikler av plast som har størrelse mellom 0,001 og 5 millimeter. Mikroplasten kan potensielt være skadelig for mennesker, og det er påvist skader i dyr som får plasten i seg. I tillegg viser klager til at utslipp av mikroplast kan utgjøre en trussel mot matsikkerheten da den kan hemme veksten til planter som tar opp mikroplasten.

Innklagedes anførsler

Michelin har opplyst at de dessverre først ble kjent med informasjonskravet gjennom brevet fra klagenemnda, og beklager at anmodningen ikke har blitt tatt hånd om på en tilfredsstillende måte tidligere. Saken har gjort dem oppmerksom på manglende rutiner i deres postadministrasjon. Det har ikke vært Michelins intensjon å ikke svare, og de håper at svarene på klagers spørsmål i tilsvaret vil avslutte klagesaken.

Opplysningene er ikke miljøinformasjon

I den oversatte versjonen av tilsvaret er det tatt inn argumentasjon for at spørsmålet om antall dekk ikke er miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven:

"Når det gjelder spørsmålet vedrørende volum av dekk som Michelin selger i Norge, anfører vi for det første at dette er opplysninger som ikke oppfyller lovens krav til «miljøinformasjon». Michelin har kun opplysninger om antall dekk som selges av Michelin selv i Norge, men Michelin-dekk ankommer Norge og det norske markedet fra en rekke kilder. Herunder kommer blant annet et ikke ubetydelig antall dekk ferdig montert på biler fra utlandet. Opplysninger om antall dekk Michelin selger i Norge vil på dette grunnlag være så upresist at det vil være mer villedende enn veiledende informasjon i et miljøperspektiv. Miljøinformasjonslovens formål er å gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet, å verne seg selv mot helse- og miljøskade og å påvirke offentlige og private beslutningstakere i miljøspørsmål, og Michelin anfører at de her forespurte opplysninger ikke er opplysninger som vil fremme dette formålet."

Informasjonen er forretningshemmeligheter

Innklagede hevder at de av konkurransehensyn ikke kan svare spørsmålet om hvor mange dekk som selges i Norge. I den oversatte versjonen av tilsvaret er dette nærmere begrunnet:

"... må opplysningene nektes utlevert med hjemmel i miljøinformasjonsloven § 17, da det har en klar konkurransemessig betydning for bedriften at opplysningene hemmeligholdes. Informasjon om antall solgte dekk i Norge, sammenholdt med annen tilgjengelig informasjon, kan avsløre Michelins priser. Offentlighet omkring Michelins priser kan føre til økonomisk tap for virksomheten, ved at konkurrenter utnytter disse opplysningene.

I tillegg til dette vil offentlighet omkring Michelin priser kunne utgjøre brudd på konkurranselovgivningen, dersom også andre av Michelins konkurrenter må oppgi de samme opplysninger. Det vil blant annet kunne være problematisk med tanke på forbudet i konkurranseloven § 10 mot samarbeid mellom foretak som har til formål eller virkning å begrense konkurransen. Offentlighet om priser vil eksempelvis kunne lede til at konkurrenter i overensstemmelse øker prisene på sine varer."

Michelin viser til at bildekkimportforeningen ("Dekkimportørens Forening") kan bidra med markedsinformasjon om det totale markedet, og opplyser om telefonnummer til foreningen.

Innklagede hevder også at detaljer om dekkenes sammensetning er forretningshemmeligheter, fordi det har en konkurransemessig betydning for bedriften at opplysningene hemmeligholdes. Michelin hevder at sammensetning av dekk lett kan utnyttes av konkurrenter gjennom å bruke informasjon på tilsvarende måte i egen virksomhet. I tilsvaret er det tatt inn en figur som innklagede opplyser at gir generisk/generell oversikt over hva dekkene består av:

GENERIC TYRE COMPOSITION

I henhold til figuren er fordelingen slik: 25 % syntetisk gummi, 24 % naturgummi, 20 % forsterkende fyllmateriale, 14 % tilsetningsstoffer, 10 % stål, og 7 % tekstiler.

Om mikroplast og dekk- og veislitasjepartikler

Michelin skriver følgende om hva TRWP (Tire and Road Wear Particles) er:

"• Partikler som er et resultat av dekk- og veislitasje, også kalt TRWP (Tire and Road Wear Particles), genereres av friksjonen mellom dekket og veibanen, kjent som abrasjonsfenomenet/slitasjefenomenet.

• Det er en fysisk konsekvens av dekkets grep på veien som sikrer førerens sikkerhet. Foruten utformingen av dekket, kan andre faktorer forverre abrasjonsfenomenet, slik som kjørestil, veibanens beskaffenhet eller dekktrykket."

Michelin viser til at dersom man legger ECHA (European Chemicals Agency) sin definisjon til grunn, så er TRWP en underfamilie av mikroplast. I henhold til ECHA sin nettside er ECHA et EU-organ som gjennomfører EUs kjemikalielovgivning. Michelin skriver om dette:

"Er TRWP mikroplast?"

• Dekkslitasjepartikler er en underfamilie av mikroplast, dersom vi refererer til ECHAs (European Chemicals Agency/ Det europeiske kjemikaliebyrået) definisjon, selv om de ikke er eksplisitt nevnt i definisjonen.

• Likevel har de helt andre egenskaper enn den vanlige mikroplasten fra "ordinær" plast (flasker, emballasje, tekstil), særlig hva gjelder nedbrytbarhet, størrelse, sammensetning og tetthet. For eksempel brytes de ned mye raskere (50% av TRWP forsvinner på 16 måneder) (1), sammenlignet med hundrevis av år for vanlig plastavfall."

Om hvordan Michelin jobber med utslipp fra dekkslitasje

Michelin viser til at TRWP er et emne de har viet oppmerksomhet i mange år:

"• Å vurdere miljøpåvirkningen av virksomheten ligger i Michelin-gruppens DNA og er en integrert del av virksomhetens strategi. På bakgrunn av dette har gruppen i mange år viet betydelig oppmerksomhet til alle vitenskapelige studier utført omkring TRWP og til alle problemstillingene som er oppstått for planeten ved utslipp av slitasjepartikler."

Michelin opplyser også at de samarbeider med konkurrenter i ulike instanser om dette emnet. De viser blant annet til arbeid i ETRMA (European Tire & Rubber Manufacturers Association). På ETRMAs hjemmeside opplyses det at ETRMA representerer de regulatoriske og relaterte interessene til de europeiske dekk- og gummiprodusentene på både europeisk og internasjonalt nivå. Det opplyses videre at de er involvert i kontinuerlig dialog med EU og internasjonale institusjoner, nasjonale etater og andre industrisektorer. Michelin skriver følgende om samarbeid med ulike instanser:

"• I faglig forening som: ETRMA, ...: å komme opp med en standardisert målemetode. (Partikkelutslippsrate i g/100 km). Denne metoden kan brukes i Europa for en fremtidig regulering

• I TIP: The Tire Industry Project (TIP): for tiden bestående av 10 ledende dekkelskaper: er det primære globale forum for dekkindustriens bærekraftsspørsmål. TIP ble dannet i 2005 og fungerer som et globalt, frivillig, CEO-ledet initiativ, som representerer omtrent 65 prosent av verdens

dekkproduksjonskapasitet. Målet er å proaktivt identifisere og adressere potensielle helse- og miljøkonsekvenser knyttet til dekkers livssykluspåvirkninger for å bidra til en mer bærekraftig fremtid. TIP fortsetter å støtte studier av dekk- og veislitasjepartikler (TRWP).
<https://www.wbcd.org/Sector-Projects/Tire-Industry-Project>"

Michelin opplyser videre at de uavhengig av den økende forståelsen av omfanget av risikoen forbundet med dekkslitasje, i mange år har vært dedikert til å redusere abrasjonsfenomenet ved hjelp av sin kunnskap om materialer og en historisk orientert designstrategi for å optimalisere bruken av materialer. De opplyser at denne politikken har resultert i en reduksjon på 5 % i TRWP-utslipp fra produktene deres mellom 2015 og 2020. Globalt betyr dette en kumulativ reduksjon på rundt 100 000 tonn Michelin TRWP. I tilsvaret gis det flere eksempler på reduksjon i utslipp fra dekk, og det opplyses om resultater fra ulike tester:

"Som et eksempel forbedrer våre to nyeste dekk utslippsytelsen med 20% til 25%.

MICHELIN Pilot Sport 5: - 25% partikkelutslipp vs. MICHELIN Pilot Sport 4
MICHELIN e-Primacy: - 20% partikkelutslipp vs. MICHELIN Primacy 4

•Prestasjoner som er anerkjent og ønsket velkommen av profesjonen.

-Michelin kom først i 29 tester av 35 tester utført av DEKRA (motorvogninspeksjon, test- og sertifiseringsorgan) mellom 2013 og 2019, på 2000 dekk. I 6 andre tester kom Michelin på 2.- eller 3.plass.

-Michelin er den anerkjente lederen i noen hundre tester utført av ADAC, den tyske bilforeningen. (Studie publisert i desember 2021, tester på vinter-, sommer- og helårsdekk). Legg også merke til at studien understreker at partikkelutslippsytelsen på ingen måte forringer de andre iboende ytelsene til Michelin-dekkene."

Michelin opplyser til slutt at de også arbeider med å utvikle nye bio-assimilerbare materialer, noe som i stor grad begrenser den potensielle effekten av partikkelutslipp.
(<https://www.michelin.com/en/innovation/vision-concept/sustainable>)"

Nemndas vurdering

Denne saken er behandlet i samme nemndsmøte som sak 2022/4 som gjelder en tilsvarende klage på en annen virksomhet som omsetter dekk.

Klagefrist

Det følger av miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd at klagefristen er tre uker etter at virksomheten har avslått kravet. Dersom den som har bedt om miljøinformasjon ikke har fått svar fra virksomheten innen to måneder, anses dette som et avslag som kan påklages.

Klager sendte sin første henvendelse 23.11.2021. Klager fikk ikke svar på denne henvendelsen. Kravet må anses som avslått 23.01.2022. Klage til klagenemnda er datert 29.01.2022. Klagen er sendt innen fristen på tre uker etter avslaget, og nemnda tar saken til behandling.

Hvilken lov skal kravet vurderes etter, og hvem skal regnes som pliktsubjekt?

Miljøinformasjonsloven § 16 første ledd gir enhver rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Produktkontrollloven § 10 første ledd gir rett til informasjon om komponenter eller egenskaper ved det enkelte produkt, såkalt produktspesifikk informasjon.

Informasjon om hvor mange bildekk Michelin selger i Norge, og et anslag på utslippene av mikroplast fra disse bildekkene (med oversikt over den ulike andelen av forskjellige typer syntetiske polymerer), gjelder ikke produktspesifikk informasjon, men er et spørsmål om miljøinformasjon fra virksomheten. Det samme gjelder klagers øvrige spørsmål om hva virksomheten gjør for å begrense utslippene og om virksomheten har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker utslipp. Klagen skal derfor i sin helhet behandles etter miljøinformasjonsloven.

Kravet ble opprinnelig sendt inn via nettstedet www.michelin.no. Informasjon om klagen er av nemnda sendt til Norsk Gummi AS som er Michelin Nordic AB sin norske representant. Det er Michelin Nordic AB som har svart og kravet anses som rettet mot selskapet Michelin Nordic AB som anses som rett pliktsubjekt. Michelin Nordic AB er et norskregistrert utenlandsk foretak. Norskregistrerte utenlandske foretak som omsetter varer på det norske markedet regnes som virksomhet som er etablert i Norge og miljøinformasjonsloven gjelder for disse virksomhetene, jf. miljøinformasjonsloven § 4 og nemndas vedtak i sak 2021/2 (Zalando-saken).

Gjelder miljøinformasjonskravet miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 at enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten til miljøinformasjon er knyttet opp mot virksomhetens plikt til å ha kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet, jf. miljøinformasjonsloven § 9.

Hva som er miljøinformasjon, følger av miljøinformasjonsloven § 2. Etter § 2 første ledd bokstav b) er faktiske opplysninger og vurderinger om faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet å anse som miljøinformasjon. Som faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet regnes i første rekke menneskelig aktivitet som påvirker utviklingen i miljøtilstanden, for eksempel utslipp av forurensende stoffer. Informasjon om administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger om faktorer som påvirker miljøet regnes også som miljøinformasjon. Produkters egenskaper regnes videre som miljøinformasjon.

Informasjonskravet gjelder utslipp av mikroplast fra Michelins produkter. Mikroplast omtales ofte som en samlebetegnelse på små plastfragmenter som er mindre enn 5 millimeter. I rapporten Norske landbaserte kilder til mikroplast fra Miljødirektoratet defineres mikroplast som faste syntetiske polymerpartikler under 5 mm med lav vannløselighet og lang nedbrytningstid i naturen. I rapporten opplyses det videre at:

"Mikroplastpartikler kan på samme måte som større plastgjenstander inneholde ulike tilsetninger som for eksempel fyllstoff, pigmenter, mykgjørere og flammehemmere. Disse iboende hjelpestoffene medregnes nå i utslippsvolumene.

Eksempelvis bildekk inneholder en blanding av syntetisk og naturlig gummi og en rekke andre forbindelser. Dekkstøvet og -granulat vil i sin helhet her benevnes som mikroplast og oppgis volumanslag for."

Partiklene er små, svært vanskelig å fjerne og de kan de lett tas opp i organismer slik at de kommer inn i næringskjeder. Mikroplast kan også spre miljø- og helseskadelige stoffer, fordi plasten i seg selv inneholder slike stoffer og fordi miljøgifter kan feste seg på overflaten til mikroplasten. Mikroplast kan derfor være en kilde til opptak av miljøgifter i organismer. Dekkslitasje og veistøv står for omtrent 40

prosent av det totale utslippet av mikroplast. Slitasje av bildekk antas å være den største kilden til mikroplast fra land. Utslippet i Norge er beregnet til å være på ca. 8000 tonn mikroplast hvert år.¹

Er salgstall miljøinformasjon?

Michelin hevder at opplysninger om antall dekk Michelin selger i Norge ikke er miljøinformasjon.

Nemnda mener at rene salgstall i seg selv ikke er miljøinformasjon. Hvorvidt informasjon om omsetning er å anse som miljøinformasjon må imidlertid vurderes ut fra de spørsmålene som er stilt og om omsetningen er en faktor som kan si noe om påvirkningen på miljøet.

Nemnda har i en rekke saker kommet til at salgstall er miljøinformasjon, jf. sakene 2017/4, 2019/12, 2020/4, 2021/6 og 2021/2. Nemnda kan ikke se at foreliggende sak skiller seg vesentlig fra de nevnte sakene når det gjelder spørsmålet om salgstall er miljøinformasjon, selv om hver sak må vurderes for seg.

Nemnda mener at antallet dekk som selges i Norge av virksomheten vil si noe om miljøpåvirkningen fra virksomhetens produkter som selges i Norge, og kan sammenholdes med mengden mikroplast fra de samme dekkene, og vil videre kunne si noe om andre miljøforhold, som f.eks. fremtidig avfall. Salgstall anses derfor som en faktor som påvirker miljøet.

Nemnda legger vekt på at nemndas praksis i sammenlignbare saker anser omsetning som en faktor som kan påvirke miljøet og som miljøinformasjon. Michelin hevder at salgstallene ikke vil vise det totale antall Michelin-dekk i Norge. Nemnda mener at dette ikke har avgjørende betydning i vurderingen av om salgstallene i denne saken skal anses som miljøinformasjon. Det bemerkes i denne sammenheng at det ikke stilles krav til hvordan den som ber om opplysninger skal bruke informasjonen. Miljøinformasjonslovens forarbeider sier videre at loven legger en vid definisjon til grunn for hva som er miljøinformasjon, se Ot.pr.nr. 116 (2001-2002), merknadene til § 2 på s. 143. Nemnda anser derfor at en oversikt over hvor mange bildekk Michelin selger i Norge som miljøinformasjon.

Er beregning av utslipp mikroplast miljøinformasjon?

Mikroplast innebærer spredning av små partikler i naturen og disse vil i tillegg kunne inneholde eller ta opp i seg miljøgifter. Miljøinformasjonsloven § 2 sier eksplisitt at beregninger om faktorer som påvirker miljøet er miljøinformasjon. Nemnda anser beregninger av utslipp av mikroplast fra dekk som miljøinformasjon.

Klager ønsker også en oversikt over hvilke andeler det er av ulike polymerer, og det må derfor vurderes om andel polymertyper av utslippene er miljøinformasjon. Polymerer er i henhold til SNL (Store Norske Leksikon) kjemiske forbindelser som består av kjedeformede molekyler. Syntetiske polymerer lages i laboratoriet og er hovedkomponenten i plastprodukter. Naturlige polymerer fremstilles i levende organismer. Bildekk inneholder syntetiske polymerer bl.a. i syntetisk gummi.

EU-kommisjonen gjennomfører for tiden en offentlig høring av revisjon av Reach-regelverket, med mål om tilpasning til ambisjonene i EUs kjemikaliestrategi for bærekraft.² Reach er en EU- forordning som

¹ Avsnittet <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/mikroplast>

² <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2022/januar-2022/kjemikaliereguleringen-reach-revideres/>

skal sikre at produksjon, omsetning og bruk av kjemikalier ikke utgjør en fare for mennesker og miljø, og er implementert i norsk rett ved forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (Reach-forskriften³). Registreringsplikten under Reach er foreslått utvidet til å omfatte visse polymerer, som er byggesteiner som brukes i plast. I tillegg foreslår EU-kommisjonen å utvide kravene til informasjon så det blir lettere å identifisere stoffer med kritiske helseeffekter.⁴

Nemnda viser til at EU-kommisjonen har en økende bevissthet rundt bruk av polymerer og miljøvirkninger fra slike, samt utslipp av mikroplast.

Nemnda finner det klart at informasjon om hvilke syntetiske polymerer som slippes ut som mikroplast og deres andel er miljøinformasjon.

Gjelder spørsmål 2 og 3 miljøinformasjon?

Miljøinformasjonsloven § 2 sier eksplisitt at planer og strategier er miljøinformasjon når de gjelder faktorer som påvirker miljøet. Nemnda anser at informasjon om hva Michelin gjør for å begrense denne type forurensning og forurensning, som miljøinformasjon. Det samme gjelder for om Michelin har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker slike utslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer.

Gjelder kravene forhold som kan medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet"?

Det er også et krav om at miljøinformasjonen skal medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Det er i forarbeidene til miljøinformasjonsloven uttalt at slik loven er formulert er det virkningen på miljøet som er avgjørende. "Ikke ubetydelig" er noe mer enn ubetydelig skade, men mindre enn vesentlig miljøpåvirkning.

Utslipp av mikroplast til miljøet har vist seg å være et betydelig miljøproblem. Michelin omsetter bildekk på det norske markedet og er en del av markedet som bidrar til utslipp av mikroplast gjennom salg av sine produkter. Selv om utslippene skjer ved bruk av dekkene, har Michelin plikt til å ha kunnskap om sine produkter i hele livsløpet. Nemnda anser at kravet gjelder miljøinformasjon om forhold som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet og at informasjonen er et forhold ved Michelins virksomhet.

Plikter virksomheten å gi informasjon om utslipp av mikroplast fra dekkene?

Retten til miljøinformasjon er den samme som virksomhetenes plikt til å ha kunnskap om miljøforhold ved egen virksomhet, jf. miljøinformasjonsloven § 9. Utgangspunktet er at virksomheten må ha kunnskap om miljøvirkninger fra egne produkter og dette omfatter også informasjon om mikroplast som produktene kan generere. Hvor detaljert miljøinformasjon som kan kreves og hvor langt virksomheten må gå i å imøtekomme krav om miljøinformasjon må vurderes konkret. Retten til miljøinformasjon gjelder imidlertid både vurderinger og fakta. Den som mottar et krav om miljøinformasjon, må etter beste evne og innenfor rimelighetens grenser svare og formidle informasjonen på en forståelig måte. Hvor grensen går kan variere både med spørsmålet, og med ressurser og kvalifikasjoner til den som spør og den som gir informasjon, jf. Ot.prp. nr.116 (2001-2002) s. 169.

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-05-30-516>

⁴ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/gronn-giv/kjemikaliestrategi-for-et-giftfritt-miljo/>

Michelins tilsvare viser at virksomheten gjør målinger av dekkslitasje.

I rapporten Norske landbaserte kilder til mikroplast (2020) fra Miljødirektoratet er landbaserte kilder til mikroplastkilder i Norge kartlagt, og det er gitt estimater på utslipp fra ulike kilder. I rapporten fremgår det (på side 17) at anslagene på utslippskilden biltrafikk er godt dokumentert:

"Det er viktig å huske at anslagene for den dominerende utslippskilden biltrafikk (over 40 % av utslippene) regnes å være spesielt godt dokumentert. Og viktig: her er tallet det samme ved flere ulike beregningsmetoder, og veldig likt i ulike lands rapporter selv med ulike inngangsstudier."

Nemnda mener at plikten til å gi miljøinformasjon om dekkslitasje ikke forutsetter at det finnes en standardisert test som gjør det mulig å sammenligne produkter i markedet. Slike standardiserte tester synes også være noe som vil kunne være utviklet i nær fremtid, jf. informasjon fra The European Tyre and Rim Technical Organisation (ETRTO) sine nettsider hvor det står at det pågår arbeid med å utvikle en pålitelig og reproducerbar metode for å måle dekkslitasjehastighet for bildekk knyttet til europeisk bruk innen 2023.⁵

Dekkslitasje har ikke bare betydning for utslipp av mikroplast til naturen, men har også betydning for dekkenes holdbarhet. Dette er forhold som det for bildekkprodusentene er vesentlige å ha kunnskap om.

Bildekkprodusenter har et ansvar for at dekkene møter kravene i EUs bestemmelser for dekkmerkeordninger. Dette inkluderer i dag egenskaper som sikkert veggrep, lav rullemotstand og minst mulig hjulstøy. Dekkenes slitasjeegenskaper inngår imidlertid ikke i denne ordningen, grunnet mangel på standardiserte tester. EU-kommisjonen har imidlertid lagt ut en spørreundersøkelse om mulige tiltak mot utilsiktede utslipp av mikroplast, hvor det bl.a. spørres om mikroplastutslipp fra dekk bør reguleres eller inngå i merkeordningen.⁶

Nemnda viser til at plikten til å gi miljøinformasjon gjelder miljøpåvirkningen som virksomheten bidrar til og som virksomheten har plikt til å ha kunnskap om etter miljøinformasjonsloven § 9. Beregninger og analyser omfattes av plikten til å gi miljøinformasjon. Nemnda mener som følge av dette at virksomheten plikter å gi informasjon om sine beregninger av mikroplastutslipp fra dekk som de selger.

Spørsmålet er videre om Michelin plikter å opplyse om andelen utslipp av ulike polymerer. Bildekk er blant de risikoprodukter som kan gi miljøgiftig mikroplast.⁷ Michelin har gitt en generell oversikt over sammensetningen av dekk. Dette gir ikke svar på klagers spørsmål om andel polymerer som slippes ut fra Michelins dekk og nemnda mener at Michelin også som utgangspunkt har plikt til å svare på dette spørsmålet.

⁵ [Hjem - Dekk og Roadwear \(tyreandroadwear.com\)](https://www.tyreandroadwear.com)

⁶ <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2022/mars-2022/tiltak-mot-utilsiktede-utslipp-av-mikroplast-pa-eu-horing/>

⁷ Norske Landbaserte kilder til mikroplast, Miljødirektoratet (2020)

Gjelder informasjonskravet forretnings sensitiv informasjon som kan unntas fra informasjonsplikten, jf. miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c)?

Nemnda må ta stilling til om informasjonen er å anse som forretningshemmeligheter og dermed er unntatt fra informasjonsplikten.

Miljøinformasjonsloven § 17 første ledd bokstav c) fastslår at et krav om miljøinformasjon kan avslås dersom det gjelder drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysninger angår. Bestemmelsen har samme virkeområde som forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 om taushetsplikt for forretningshemmeligheter.

Kjerneområdet for taushetsplikten for forretningshemmeligheter er informasjon om produksjonsmetoder, nye produkter som er under utvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet. Forarbeidene til miljøinformasjonsloven legger til grunn at det er først og fremst i de tilfellene der miljøinformasjonen vil avdekke sammensetningsopplysninger, produksjonsmetoder og lignende som ikke allerede er kjent, at taushetsplikten vil gjøre seg gjeldende. Det står videre i Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) på s. 160:

"Det stilles her krav både til opplysningenes art (drifts- eller forretningsforhold) og den eventuelle virkningen av at opplysningene gis ut (konkurransemessig betydning). En rekke forskjellige opplysninger vil regnes som drifts- eller forretningsforhold. Den sentrale begrensningen i taushetsplikten ligger i at det må ha "konkurransemessig betydning" for virksomheten at opplysningene hemmeligholdes. Dette innebærer at offentlighet omkring opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten, enten direkte eller ved at konkurrenter utnytter opplysningene."

I veileder til offentleglova⁸ (Justis- og politidepartementet) utdypes dette på side 84:

"Opplysningar om drifts- eller forretningstilhøve vil omfatte opplysningar som direkte gjeld utøving av næringsverksemd, slik som informasjon om produksjonsmetodar, produkt, kontraktsvilkår, marknadsføringsstrategiar, analyser, prognosar eller strategiar knytte til verksemda.

Den sentrale avgrensinga av teieplikta ligg i vilkåret om at det må vere av «konkurransemessig betydning» for verksemda at opplysningane blir haldne hemmelege. For at opplysningane skal vere underlagde teieplikt, må det med andre ord kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for verksemda dersom dei blir kjende, anten direkte eller ved at konkurrentar kan utnytte dei."

Salgstall

Michelin hevder at informasjon om antall solgte dekk i Norge, sammenholdt med annen tilgjengelig informasjon, kan avsløre Michelins priser. Det vises til at offentlighet rundt priser kan føre til brudd på konkurranselovreguleringen. I den tilsvarende saken som behandles samtidig har innklagede hevdet at dette er informasjon som ikke er offentlig kjent og som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. I den saken er det også anført at markedsandeler normalt er i kjerneområdet av hva som er forretningshemmeligheter etter forvaltningsloven, og dermed også miljøinformasjonsloven.

8

https://www.regjeringen.no/contentassets/3a11886db3604e9d9a049e872564467d/rettleiar_offentleglova.pdf

Nemnda oppfatter det slik at det som Michelin mener at salgshallene kan si noe om, er pris fra Michelin til forhandler. Priser på dekk for forbruker er informasjon som er offentlig tilgjengelig. Klager har bedt om informasjon om salgshall på aggregerte nivå, og det er ikke bedt om salgshall for den enkelte type dekk. Nemnda kan derfor ikke se at salgshallene kan si noe om pris på et slikt detaljnivå at det kan utnyttes av konkurrenter.

Konkurranselovens § 10, som Michelin viser til, gjelder konkurransebegrensende avtaler mellom foretak. Nemnda kan ikke se at denne bestemmelse er treffende for innsynskravene i vår sak eller at konkurranselovgivningen vil stenge for en utgivelse av salgshall på sammenstilt måte.

Nemnda viser til Justis- og politidepartementets veileder til offentleglova (se note 8) som på s. 87 viser til at opplysninger om produksjonskapasitet og -kvantum faller utenfor taushetsplikten, med mindre de indirekte avdekker produksjonsmetoder eller andre forhold som er underlagt taushetsplikten. Nemnda har i tidligere saker lagt til grunn at informasjon om omsetning som viser historiske og aggregerte (sammenslåtte) tall, ikke er å anse som forretningshemmeligheter. Nemnda kan vanskelig se hvordan informasjonen er forretningshemmeligheter, jf. forarbeidene til miljøinformasjonsloven som sier at det må ha "konkurransemessig betydning" for virksomheten at opplysningene hemmeligholdes. Offentlighet av opplysningene må kunne føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for virksomheten. Nemnda har oppfattet slik at markedet for salg av bildekk er knyttet til få produsenter (jf. sak 2022/4). Nemnda kan likevel ikke se at informasjon om samlet salgshall av de ulike bildekkene som virksomheten selger, kan føre til økonomisk tap eller redusert gevinst for Michelin i fremtiden. Nemnda viser også her til saker som er omtalt over, hvor tilsvarende informasjon i andre saker ikke er ansett som forretningshemmeligheter.

Fremtidige strategi

Nemnda mener at detaljerte opplysninger om planer og strategier vil kunne ligge i kjerneområdet for hva som anses som forretningshemmeligheter, jf. også det som følger av forarbeidene til miljøinformasjonsloven og Justis- og politidepartementets veileder. Spørsmålet om hvorvidt Michelin har planer om å fase ut eller begrense salg av produkter som forårsaker mikroplastutslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer, anses som et generelt og overordnet spørsmål. Virksomheten kan etter nemndas syn svare generelt på dette uten å gå inn i detaljerte opplysninger, som vil kunne være forretningshemmeligheter.

Sammensetningsopplysninger

Michelin hevder at informasjon om sammensetning lett kan utnyttes av konkurrenter.

Nemnda forstår Michelin slik at når virksomheten opplyser om beregning av andel ulike polymerer som slippes ut, vil dette også si noe om andel ulike polymerer i dekkene. Som tidligere nevnt gir produktkontrollloven § 10 enhver rett til informasjon om et produkt inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre helse- eller miljøskade og hvilke komponenter eller egenskaper dette er. Det betyr at virksomheter må opplyse om komponenter i produktet som kan medføre helse- eller miljøskade, herunder hvilke stoffer i produktet som har slike egenskaper. Nemnda har i tidligere saker også lagt til grunn at det på forespørsel også må opplyses om mengde. Unntaket for forretningshemmeligheter i produktkontrollloven § 10 femte ledd bokstav b har samme innhold som unntaket i miljøinformasjonsloven § 17.

Nemnda oppfatter at informasjon om andeler ulike polymerer som klager ønsker informasjon om, vil si noe om sammensetningen av dekkene som Michelin selger på et overordnet nivå, men vil ikke gi detaljerte opplysninger om sammensetningen av de enkelte produktene som virksomheten selger. Hvilke konkrete polymerer som anvendes, kan imidlertid etter nemndas vurdering være forretningshemmeligheter. Michelin kan derfor bare pålegges å gi informasjon om polymerandel på

et sammenslått/aggregert nivå. Det innebærer at Michelin må gi anslag over andelen polymerer av det totale utslippet av mikroplast, men at Michelin ikke plikter å opplyse om hvilke polymerer de benytter og andelen av hver enkelt polymertype. Nemnda anser at informasjon om andelen polymerer av det totale utslippet av mikroplast ikke vil avsløre sammensetningsopplysninger som kan være forretningshemmeligheter.

Klager har etter dette ikke krav på informasjon om de ulike andelene av forskjellige typer syntetiske polymerer som slippes ut som mikroplast, men bare informasjon om andelen polymerer som slippes ut på en overordnet og sammenslått nivå.

Har virksomheten svart på spørsmål 2 og 3?

Michelin har ikke svart på spørsmål 1 om salgstill og utslipp av mikroplast og andel polymerer som slippes ut.

Spørsmål 2 gjelder hva Michelin i dag gjør for å begrense denne type forsøpling og forurensning, og spørsmål 3 handler om Michelin har planer om å fase ut eller begrense salg produkter som forårsaker slike utslipp og gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer. Nemnda har kommet til at dette kan besvares på generelt nivå uten å avsløre forretningshemmeligheter. Detaljert informasjon om fremtidige planer og strategier, vil Michelin ikke være forpliktet til å gi ut fordi dette kan avsløre forretningshemmeligheter. Nemnda viser også til at det går en grense mht. hvor detaljert informasjon som kan kreves, jf. omtalen av dette over.

Michelin viser til at de i mange år har brukt mye tid på temaer rundt den miljømessige betydningen av TRWP, og at de samarbeider med konkurrenter i ulike organer om dette temaet. De viser til arbeidet i ETRMA med å finne en standardisert metode for å måle utslipp (gram pr 100 km).

Michelin viser også til arbeidet som gjøres i TIP (The Tire Industry Project), med å proaktivt identifisere og adressere potensielle helse- og miljøpåvirkninger knyttet til livssykluspåvirkningene til dekk, for å bidra til en mer bærekraftig fremtid.

Michelin har opplyst at de uavhengig av den økende forståelsen av omfanget av risikoene forbundet med dekkslitasje, i mange år har vært engasjert i arbeidet med å redusere slitasje, og å bruke sin materialkunnskap og en historisk orientert designstrategi for å optimalisere bruken av materialer. Videre opplyses det at Michelin også jobber med å utvikle nye nedbrytbare materialer, noe som i stor grad begrenser potensialet for påvirkning fra partikkelutslipp. Nemnda anser dette, sammenholdt med øvrig informasjon om hvordan Michelin jobber med utslipp av mikroplast, som et tilstrekkelig svar på spørsmålet om Michelin sine planer om å fase ut eller begrense salg produkter som forårsaker slike utslipp og å gå over til større bruk av nedbrytbare alternativer. Det kan ikke kreves for detaljert informasjon om fremtidige planer og strategier, jf. over om forretningshemmeligheter.

Nemnda vurderer at Michelin har svart på spørsmål 2 og 3.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

MICHELIN NORDIC AB plikter innen 30 dager å gi Axel Klanderud følgende informasjon:

- 1. En oversikt over hvor mange bildekk MICHELIN NORDIC AB selger i Norge.**
- 2. Et anslag på utslippene av mikroplast fra bildekkene som MICHELIN NORDIC AB selger i Norge og et anslag over andelen syntetiske polymerer av det totale utslippet av mikroplast.**

Klager gis ikke medhold i krav om informasjon om de ulike andelene av forskjellige typer syntetiske polymerer.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 28.04.2022 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

05.05.2022

Arne Oftedal
leder

Sigrid Andersen Cabot
nestleder

Martin Leander Brandtzæg
Elin Vestrum

Yngve Holth
Andreas Pihlstrøm